

Olena Kruk
*Candidate of Economic Sciences, Docent,
Associate Professor at the Department of Finance, Banking and Business
Donbas State Engineering Academy*

Крук О.М.
*кандидатка економічних наук, доцентка,
доцентка кафедри фінансів, банківської справи та підприємництва
Донбаської державної машинобудівної академії*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-452-8-28>

CHALLENGES AND PROSPECTS FOR DIGITAL TRANSFORMATION OF BUSINESS

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕСУ

Цифрова трансформація являє собою процес інтеграції цифрових технологій у всі аспекти господарської діяльності суб'єктів бізнесу з метою оптимізації операційних процесів, підвищення ефективності використання ресурсів, розширення ринків збуту та створення нових бізнес-моделей. Вона відкриває не лише принципово нові можливості для ведення бізнесу, а й супроводжується низкою викликів та ризиків, які потребують ретельного вивчення та розробки ефективних стратегій щодо їх мінімізації.

Сучасний бізнес не зможе існувати в довгостроковій перспективі без розробки стратегії цифрової трансформації. Діджиталізація послуг, як і діджиталізація держави в цілому, дозволяють бізнесу справлятися з новими реаліями. Все більше бізнес-сфер в Україні сприймають діджиталізацію як конкурентну перевагу, а не лише як марні витрати на оновлення систем і технологій [1, с. 43].

Основні проблеми, з якими стикаються суб'єкти бізнесу під час цифрової трансформації, вимагають стратегічного підходу, ретельного планування, залучення експертів та постійного навчання та адаптації.

Упровадження нових технологій та процесів часто зустрічає опір з боку працівників через страх перед невідомим, ризик втрати робочих місць або необхідність змінювати звички та навички. Це може призвести до зниження продуктивності, демотивації персоналу та гальмування процесу цифрової трансформації. Для подолання цієї проблеми керівництву необхідно забезпечити ефективну комунікацію, навчання та залучення працівників до процесу змін. Важливо пояснити переваги цифрової трансформації, надати можливості для підвищення кваліфікації та створити культуру інновацій та безперервного навчання на підприємстві.

Збільшення використання цифрових технологій та обміну даними підвищує ризики кібератак, крадіжки приватної інформації та порушення конфіденційності. Суб'єктам бізнесу необхідно інвестувати в надійні системи кібербезпеки, які включають захист мереж, шифрування даних, управління доступом та моніторинг загроз.

Цифрова трансформація часто вимагає об'єднання різноманітних технологічних платформ, програмного забезпечення та баз даних, що може стати складним завданням. Відсутність сумісності та уніфікованих стандартів може призвести до неефективної роботи систем та втрати даних. Для розв'язання цієї проблеми необхідно завчасно планувати процес впровадження, використовувати гнучкі та

масштабовані рішення, залучати експертів та аналітиків з інтеграції систем та управління даними.

Успішна цифровізація значною мірою залежить від наявності кваліфікованих кадрів, здатних ефективно впроваджувати, підтримувати та оптимізувати цифрові рішення. Однак на ринку праці часто спостерігається нестача таких кваліфікованих кадрів. Для подолання цієї проблеми суб'єктам бізнесу необхідно вкладати додаткові кошти для навчання та розвитку персоналу, співпрацювати із закладами освіти для підготовки необхідних фахівців, залучати зовнішніх консультантів та спеціалістів аутсорсингових компаній, переймати досвід перекваліфікації працівників провідних підприємств відповідної галузі.

Цифровізація є важливим процесом для бізнесу будь-якого масштабу, але малі, середні та великі підприємства стикаються з різними проблемами та викликами на цьому шляху. Сучасні представники малого і середнього бізнесу мають всі можливості та передумови для активного використання передових інформаційно-комунікаційних технологій у своїй діяльності, завдяки більш простим бізнес-процесам, гнучкості, раціональній структурі витрат, прямому контакту з клієнтами, готовності до ризику і високої мотивації [2, с. 336]. Для них перешкоди пов'язані більше з ресурсами. Великі підприємства мають більше ресурсів, але процеси змін є складнішими через масштаб та корпоративні бюрократичні процедури.

Цифрові технології руйнують традиційні бізнес-моделі, каталізують появу нових. Саме тому необхідно акцентувати увагу й на очевидних перевагах діджиталізації, яка створює платформи для більш гнучких та адаптивних підходів до ведення бізнесу.

Автоматизація бізнес-процесів, використання Інтернету речей (IoT), програм-організаторів, аналітика великих даних, радіочастотна ідентифікація (RFID) та блокчейн є прикладами цифрових рішень, що сприяють зростанню операційної ефективності. Впровадження автоматизованих систем, роботів та інтелектуальних датчиків на виробництві та у логістиці знижує витрати, оптимізує використання ресурсів, підвищує ефективність, знижує ризики, пов'язані з людським фактором, та дозволяє швидше реагувати на зміни.

Застосування цифрових каналів комунікацій та інструментів інтелектуального аналізу даних (data mining) для виявлення преференцій споживачів дозволяють суб'єктам бізнесу краще розуміти потреби клієнтів та пропонувати персоналізовані продукти й послуги. Використання віртуальних асистентів, чат-ботів та систем рекомендацій на основі штучного інтелекту (artificial intelligence) забезпечують безперервну підтримку клієнтів та покращують їх обізнаність, зацікавленість та задоволеність. Суб'єкти бізнесу можуть швидше реагувати на зміни ринкової кон'юнктури, запити клієнтів та випереджати дії конкурентів завдяки прозорості і оперативності у прийнятті рішень на основі актуальних даних.

Digital-платформи дозволяють суб'єктам бізнесу знаходити можливості для виходу на нові ринки, пропонувати інноваційні продукти чи послуги глобальній аудиторії. Водночас вони отримують цінні дані про нові сегменти клієнтів для подальшої диверсифікації бізнесу.

Діджиталізація дозволяє експериментувати, тестувати гіпотези, залучати зовнішні інновації через відкриті інноваційні екосистеми, а також генерувати нові креативні рішення, які важко досягти в рамках лише внутрішніх можливостей суб'єктів бізнесу.

Розширення цифрових можливостей бізнес-структур допомагає покращити взаємодію між різними системами, спрощує обмін даними та забезпечує ефективну співпрацю на основі єдиних підходів до проєктування, розробки та впровадження

цифрових рішень. Цифровізація бізнесу потребує чіткого розуміння мети та формалізації плану дій і стратегії [3, с. 63].

Таким чином, цифрова трансформація є процесом, який відкриває як нові можливості, так і створює виклики в сучасному бізнес-середовищі. Успішність цього процесу залежить від здатності суб'єктів бізнесу подолати проблеми, пов'язані з опором змінам, кіберзагрозами, інтеграцією систем, нестачею кваліфікованих кадрів та високими витратами. Водночас впровадження цифрових технологій пропонує перспективи підвищення ефективності, поліпшення клієнтського досвіду, створення нових бізнес-моделей, розширення ринків та підвищення гнучкості. Суб'єкти бізнесу, які зможуть ефективно впровадити діджиталізацію, матимуть значну конкурентну перевагу та кращі шанси на успіх у майбутньому.

Література:

1. Гребешкова О.М., Лопато К.І. (2021). Цифровізація бізнесу як стратегічний напрям економічного розвитку України. *Стратегія економічного розвитку України*. 2021. № 48. С. 36-47. DOI: <https://doi.org/10.33111/sedu.2021.48.036.047>
2. Церковна А.В., Карелова К.С. Вплив цифровізації на розвиток малого і середнього бізнесу в Україні. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2020. Том 19. Випуск 2 (45). С. 328-339. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.2\(45\).201486](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.2(45).201486)
3. Бречко О. Цифровий стандарт: нові можливості для трансформації бізнес-процесів в умовах цифровізації. *Вісник економіки*. 2023. Вип. 2. С. 58-73. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.02.058>